גניבה הלכה א סמג עשין עא טור ח"מ סיי שנב:

בא ג מיי׳ פ״ז מהלכות

שבועות הלכה ח

כב ד מייי שם פרק ח

:סלכה יד

בג ה ו מיי׳ שם הלכה יג: בד ז מיי׳ שם פרק ז

הלכה ג: בה ח מיי שם פרק ט הלכה ג:

בו ט מיי׳ פ״ט מהלכות

סמג עשין עד טוש"ע ח"מ

סימן שעא סעיף ב: בז י מיי' פרק ז מהלכות שבועות הלכה ד ופ"ה

מהלי טועו ונטעו הלכה א

סמג לאוין רמא טור שו"ע

ח"מ סימן לה סעיף א:

רבינו חננאל

הא דאמר רבינא כגון שהיו קרובים לנשותיהן

והיו נשותיהן גוססות כו׳. וכבר פרשנוהו

למעלה. ל) ואמר רבינא

לרבא אמאי חייבת הכת

הראשונה. הא איכא עלייהו סהדי דמשהדי דידעי בהאי סהדותא

דפקדון כגון שהיו קרובין לנשותיהן כו׳.

אבל השניה כיון שכפרה כת הראשונה כמי שאין שם עדות כלל דמי.

ועלתה בתיובתא דרבא

תיובתא. הא דתנן במתני

י וחייבין על זדון השבועה

עם שגגתה כו׳. פירושא

בתוספתא היא. איזוהי זדון העדות עם זדון

. השבועה שהוא חייב בה

שכל הנשבע חייב קרבן

זהו זדון העדות עם זדון

יודע שכל הנשבע חייב קרבן זהו זדון העדות עם שגגת השבועה שהוא

חייב. ואיזו היא שגגת שבועת העדות שהוא

פטור. כגון שהיה יודע

לו עדות ושכחה בשעת השבועה שהוא פטור.

שנא' ונשבע על שקר. מי שיודע שהוא שקר בשעת

שהוא אצלו ויודע שכל

הנשבע בפקדון על שקר חייב קרבן. זהו

שקר ווייב קיבן. זדון הפקדון עם זדון השבועה שחייב. וכל

היודע שהפקדון אצלו

אע"פ שאינו יודע שכל

אכיפי האינו יווע שכיי הכופר ונשבע בפקדון מביא קרבן חייב. וזהו

זדון הפקדון עם שגגת

זדון הפקדון עם שגגת השבועה שהוא חייב. אבל מי שאינו יודע שיש לו פקדון בידו או שהיה יודע ובשעה שנשבע נעלם ממנו פטור

הוא שנאמר ונשבע על וווא שנאמו ונשבע על שקר: ר' יוחנן אמר הכופר בממון שיש עליו

עדים ונשבע חייב. בשטר

פפא אמר עדים עבידי

דשכבי וכמאן דליתניהו דמו. אבל שטר הא מנח.

יהושע אמר אפילו שטרא

וזילה ואבידה הלכה א

מהו דתימא ירוב גוססין למיתה קמ"ל השתא

מיהת חיי נינהו ולא שכיבי תא שמע יבעל

הבית שמען מענת גנב בפקדון ונשבע והודה

ובאו עדים אם עד שלא באו עדים הודה

משלם קרן וחומש ואשם אם משבאו עדים

הודה ימשלם תשלומי כפל ואשם יהכא נמי

כדרבינא אמר ליה רבינא לרב אשי תא שמע

חמורה ממנה שבועת הפקדון שחייבין על

זדונה מכות ועל שגגתה אשם בכסף שקלים

מדקאמר לוקה מכלל דאיכא עדים וקאמר

על שגגתה אשם בכסף שקלים אמר להו רב

מרדכי בר מינה דההיא דהאמר להו רב

כהנא אנא תנינא לה והכי תנינא לה אחד

זדונה ואחד שגגתה אשם בכסף שקלים תא

שמע לא אם אמרת בנזיר ממא שכן לוקה

תאמר בשבועת הפקדון שאינו לוקה היכי

דמי אי דליכא עדים אמאי לוקה אלא פשיטא

דאיכא עדים וקתני תאמר בשבועת הפקדון

שאינו לוקה מלקא הוא דלא לקי אבל קרבן

מייתי תיובתא דרבה תיובתא רבי יוחנן אמר

יהכופר בממון שיש עליו עדים חייב יבשמר

פטור אמר רב פפא מאי טעמיה דרבי יוחגן

עדים עבידי דמייתי שמר הא מנח אמר ליה

רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא שטרא

נמי עביד דמרכם אלא אמר רב הונא בריה

דרב יהושע היינו מעמיה דרבי יוחנן סימשום

דהוה שמר שעבוד קרקעות יואין מביאין

קרבן על כפירת שעבוד קרקעות איתמר

משביע עדי קרקע פליגי יו רבי יוחנן ור"א

חד אמר חייב וחד אמר "פטור תסתיים דרבי

יוחנן דאמר פטור מדאמר רבי יוחנן הכופר

ל) [לעיל לג.], ב) שם. גיטיןכח. ערכין יח. [קדושין נא:], ג) ב"ק סה. קו., ד) וב"מ ד: כתובות פו:], ה) ל"ל דתניא, ו) ב"ק קיו:, נלקמן מב:], ח) [לעיל לד.], ע) [שמחות פ"ח לד.], ע) [שמחות פ"א ה"א], י) [ויקרא ה], ל) [ועי היטב תום' ב"מ ד: ד"ה

תורה אור השלם 1. נפש כי תחטא ומעלה מַעל בַּיִיָּ וְכִּחֵשׁ בַּעֲמִיתוּ בְּפִקָּדוֹן אוֹ בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְּגָּזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת עֲמִיתוֹ: ויקרא ה כא 2. אוֹ מִכּּל אֲשֶׁר יִשְׁבָע עליו לשקר ושלם אתו נְבֶיּרְאשׁוֹ וַדְוַמִּשְׁתְיוּ יֹסֵף עָלָיוּ לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ עָלָיוּ לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ יתננו ביום אשמתו:

הגהות הב"ח

(א) גמ' פליגי בה רבי יוחנן ור"א: (ב) תום' ד"ה יוחנן וכו' ולריך לומר דכולהו משכחת כשמחל:

גליון הש"ם

גמרא ה"ג כדרבינא. מבואר אף דהכפל בא על שעת הכפירה ובאותה שעה היו העדים קרובים בנשותיהם מ"מ לא מהרי תחלתו בפסול דמ"מ עתה מעידים שנתרחקו החפץ שהוא פקדון וממילא חייב כפל ע"י העדים אחרים ששמעו או דנשבע דמעידים עתה שנשבע בשקר. ותמוה לי דה"כ גם לענין התרו מלחות משכחת לה בכה"ג דהעדים שהתרו בו לא ידעו שהוא פקדון (דמ"מ מקרי התראת ודאי כיון דידוע להמותרה כמ"ש מוס׳) והיו עדים קרובים בנשותיהן שידעו שהוא פקדון ואח"כ נתרחקו ונאמנים להעיד עתה שזה פקדון וממילא חייב מלקות על העדים שהתרו על העדים שהתרו
שמעידים שכפר ונשבע
וחין מקום לחלק בין קרבן
למלקות. ולומר דהוי
התראת ספק דהמותרה
מסופק שמה לל ימוחו ולא יהיו כשרים להעיד עליו דנראה כיוו דהעבירה ודאי והספה כיון דהעבירה ודאי והספק רק אם הב"ד יענשו עליו לא מקרי התראת ספק. ועיין יבמות דף פ ע"ח בתוס' ד"ה נעשה ומכ"ש בזה ול"ע:

מוסף רש"י

. הא קיימא שניה. ומה הפסידוהו הראשונים (לעיל לג.)**. קו** בנשותיהן. נשאו אחיות ואינן כשירין בעדות אחד, נמצא שלא היה לו ולא הם לבדם, וכי תימא למה לי למתנייה, אינטריך כגון ששתי האחיות הללו גוססות (שם). דתימא רוב ג גוססיז מתו ותפטר כת ראשונה דהא קייימא כת שניה,

הויא כפירה: קרובין בנשוחיהן. נשואי שתי אחיות דההיא שעתא לא חזו לאסהודי. ואם תאמר למה לי למיתנא אינטריך כגון שהיו גוססות באותה שעה: מהו דתימא. היימא לו רוב גוססות

ממון שיש עליו עדים דלה תתחייב ראשונה קמ"ל השתא מיהא לא הכא נמי בדרבינא. שהיו קרובין בנשותיהן אבל נשותיהן גוססות לא לריך למימר דהא הכא ליכא לאקשויי פשיטא דהא קמ"ל דהודה ואח"כ באו עדים דמשלם קרן וחומש וכי באו עדים ואח"כ הודה משלם תשלומי כפל:

ואין מביאין קרבן על כפירת שעבוד קרקעות. מימה והא רבי יוחנן גופיה אית ליה בסוף בבא בתרא (דף קעה:) דשעבודא דאורייתא וא"כ אפילו בעל פה היכי משכחת לה לשבועת העדות ולשבועת הפקדון והכי נמי קשה מהשולח (גיטין דף לז.) דאמר רבי יוחנן שטר שיש בו אחריות נכסים אינו משמט ואם כן אפילו בעל פה לא משכחת לה לדידיה וכן בפרק קמא דב"מ (דף ד: ושם) גבי מודה מקלת ובפרק הכותב (כתובות דף פו: ושם) ואיתא נמי התם גבי עד אחד דאין נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות ולמ״ד שעבודה דאורייתא לעולם לא משכחת שבועה ול"ל (כ) דאליביה משכחת כשמחל השעבודי: כועם שמרות. אפילו מאן דלא דאין דינא דגרמי בהגוזל קמא (ב״ק דף נח.) ופטר שורף שטרותיו של חבירו מכל מקום כיון דכי איתנהו בעינייהו מחייב ליה לאהדורינהו ה״א דכי כפר חייב ומיהו לבסוף דמסיק דלענין השבה דוקא פליגי אי אומר לו כשנשתנו הרי שלך לפניך ולא לענין שבועה קשיא מה שייך למעוטי שטרות הא אפילו שרפן פטור כ״ש נשתנו ולריך לומר דסבר כרבי מאיר דדאין דינא דגרמי אי נמי כי פטרינן היינו כי קלינהו באתרייהו אבל נטלן ושרפן חייב: מתניתין נמי דיקא. אע"ג דמאן דמחייב נמי מודה דלרבנן פטור מ"מ מייתי דסתם מתניתין דיקא כמאן דפטר ומיהו קלת תימה דמייתי ממתניתין דדחי לה לייתי ממתניתין דשבועת הדיינין (לקמן דף לה:) דאין נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות אם כן אין כאן קרבן:

בממון שיש עליו עדים חייב שטר פטור וכדרב הונא בריה דרב יהושע תסתיים א"ל רבי ירמיה לר' אבהו לימא רבי יוחנן ורבי אלעזר בפלוגתא דרבי אליעזר ורבנן קא מיפלגי ∘דתנן יהגוזל שרה מחבירו ושמפה נהר חייב להעמיד לו שרה דברי רבי אליעזר וחכ"א "אומר לו הרי שלך לפניך ואמרינן במאי קמיפלגי רבי אליעזר דריש רבויי ומיעומי ורבנן דרשי כללי ופרמי רבי אליעזר דריש רבויי ומיעומי ישבע ישבע מיעם או מיעם יד מיעם אשר ישבע ווכחש בעמיתו ריבה בפקדון או בתשומת יד מיעם חזר וריבה ריבה ומיעט וריבה ריבה הכל מאי ריבה ריבה כל מילי ומאי מיעט מיעם שטרות ורבנן דרשי כללי ופרטי וכחש בעמיתו כלל בפקדון או בתשומת יד או בגזל פרט או מכל אשר ישבע עליו חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט "מה הפרט מפורש דבר המטלטל וגופו ממון "אף כל דבר המטלטל וגופו ממון יצאו קרקעות שאין מטלטל יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות יצאו שטרות שאף על פי שמטלטלין, אין גופן ממון מאן דמחייב כרבי אליעזר ומאן דפטר כרבגן אמר ליה לא מאן דמחייב כרבי אליעזר ומאן דפמר אמר לך בהא יאפילו רבי אליעזר מודה דרחמנא אמר מכל ולא הכל אמר רב פפא משמיה דרבא מתניתין גמי דיקא דקתני גנבת את שורי והוא אומר לא גנבתי משביעך אני ואמר אמן חייב ואילו גנבת את עבדי לא קתני מ"ט לאו משום דעבד איתקש לקרקעות ואין מביאין קרבן על כפירת שעבוד קרקעות אמר רב פפי משמיה דרבא אימא סיפא זה הכלל כל המשלם על פי עצמו חייב ושאינו משלם על פי עצמו פמור זה הכלל לאתויי מאי לאו לאתויי גנבת את עבדי

ים א מיי׳ פ״א מהלכות שבועות הלכה ט: ב מיי׳ פ״ד מהלכות

. שעבוד משום דשטר משום דשטר שנבוד קרקעות דקי"ל מלוה בשטר גובה מן הקרקע ואפילו ממשעבדי. ואין מביאין קרבן על כפירת שעבוד קמ"ל השתא מיהת חיי נינהו. ולימדן שהגוסס הרי הוא כחי לכל דנריו ו קרקעות: המשביע צדי קרקע. אסיקנא ר' יוחנן פוטר ור' אלעזר מחייב נימא בפלוגתא דר' אליעזר ורבנן וחומש ואשם. משוט שנועה ואין כאן כפל דמודה נקס פטול (ב"ק סה.) דא פליגי דתניא הגדול שדה מחבירו ושטפה נהר חייב להעמיד לו שדה דברי ר' אליעזר וחכ"א אומר נהר. שהימה על שפת הטהל והעניה שפתו והמיט שומרות. שאין גוי לו הרי שלך לפניך. ואמרינן במאי פליגי ר' אלעזר ודאי כר' אליעזר. אבל ר' יוחנן אמר לך (בהא) ר' יוחנן כרבנן ור' אלעזר כר' אליעזר. ודחי ר' אלעזר ודאי כר' אליעזר. אבל ר' יוחנן אמר לך (בהא) אפילו רבי אליעזר מודה דפטור. שנאמר או מכל אשר ישבע עליו לשקר. ולא כל למעוטי קרקעות. אמר רב פפא מתני נמי דיקא דקתני גובת שורי והוא (אומר) לא גובתי כו' ופשוטה היא:

הא קיימא שניה. אלא לאו ש"מ כפירת ממון שיש עליו עדים למיחה והוו להו במחוח והוה ליה עסקינן כגון שהיתה שניה בשעת כפירת הראשונה קרובין בנשותיהן ונשותיהן גוססות

שכיבי ואף על גב דרוב גוססין למיתה כל זמן שלא מת חי הוא לכל דברים ש': טענת גנב. פטר עלמו על ידי גניבה שטעו נגנב הימני ושומר חנם פטור מגניבה וקיימא לן בב"ק (דף סג:) שאס נשבע ובאו עדים משלם כפל כגנב עלמו אבל אם הודה אח"כ אין כאן כפל דמודה בקנס פטור אבל חומש ואשם יש משום שבועת הפהדוו: ונשבע והודה ובאו עדים גרסי׳ ולא גרסינן אחרי כן: משלם חשלומי כפל. משום עדים: וחשם. משום שבועה אבל חומש לא משלם וילפינן לה בבבא קמא [סה:] מהאי קרא ושלם אותו בראשו וחמישיתו יוסף עליו י ממון המשתלם בראש מוסיף חומש ושאינו משתלם בראש כגון זה שישלם עליו כפל אין מוסיף חומש: כדרבינא. שהיו עדים קרובים בנשותיהן בשעת שבועה לפיכך חייב קרבן כמאן דליתניהו: בר מינה דההיא. אין ללמוד הימנה דלא איירי במכות כלל ודלמא בזדון עלמו קאמר ולא בזדון עדים: אי דליכא עדים. דאתרו במיר אמאי לוקה: עבידי דמייתי. הלכך מהניא ליה כפירתו אם ימותו העדים: משום דהוה. ליה האי שטר ממון שהקרקעות משועבדים לו והכופר בו ככופר בקרקעות וקיימא לן לקמן (דף מב:) דאין נשבעין על הקרקעות הלכך כי אישתבע נמי אין לה דין חיוב שבועה להביח עליה קרבן: וכדרב הונת בריה דרב יהושע. דפרים טעמה דרבי יוחנן משום דחין חייבין על כפירת [שעבוד] קרקעות: חייב להעמיד לו שדה. דקסבר קרקע נגולת וקיימא לה ברשות גולן וקרינן ביה והשיב את הגולה (ויקרא ה): הרי שלך לפניך. קסבר קרקע אינה נגזלת וכי שטפה נהר ברשותיה דמרא קמא היא קיימא: מיעט שטרות. שחין גופן ממון שחינן חלח לרחיה שבהן: מאן דמחייב. עלייהו דין קרבן שבועה כרבי אליעזר כי היכי דמרבה להו לענין השבה מרבה להו נמי לכל האמור בענין וקרבן בההיא עניינא כתיב: אפילו רבי אליעור מודה. דאף על גב דאיתרבו בענין השבה לא איתרבו לענין חומש ואשם דכי אהדר קרא ונקט ענין חומש ואשם כתיב [שם] או מכל אשר ישבע עליו לשקר וגו׳ וחמישיתו יוסף עליו את אשמו יביא מכל ולא הכל ואימעיט להו דבר שאינו דומה לפרט: מחניתין נמי דיקא. כרבי יוחנן דאין חיוב קרבן שבועה בקרקעות: דעבד איתקש

לקרקעות. והתנחלתם חותם [וגו']

לרשת אחחה (שם כה) כאחחה:

335

אלא

נהר. שהיתה על שפת הנהר והגביה שפתו והמים שוחקים וכורין תחת השפה ומתפשט בתוך השדה (שם קרוי). ריבה כל מילי. ואפילו קרקעות לשבועה ולהשבון (שם). מיעט שטרות. שאין גופן ממון דיהיב ליה ניירא בעלמא (שם).

א) לכאורה צ"ל אמר רבינא דלא השיא לרצא דאמאי חייבת הכת הראשונה וכו׳ בהאי סהדותא דפקדון דמיירי כגון וכו׳ אצל השניה צוודאי חייבת כיון וכו׳.